

Regina Piątek
Biblioteka Główna Śląskiej Akademii Medycznej
Jacek Robert Głębocki
SPLENDOR® Systemy Informacyjne

Wykorzystanie bazy bibliograficznej "Expertus" do celów statystycznych oraz analiz bibliometrycznych – pionierskie rozwiązanie w Śląskiej Akademii Medycznej.

Streszczenie

Bibliografia publikacji pracowników stanowi podstawę wszelkich procesów związanych z oceną dorobku naukowego, zarówno poszczególnych osób, jak i całych zespołów. Bardzo ważne jest zatem tworzenie i udostępnianie przez bibliotekę własnej bibliograficznej bazy danych. Ponadto bibliografia publikacji naukowych pracowników uczelni, tworzona przez dział biblioteki do tego powołany, ma obecnie o wiele szersze przeznaczenie i zadania. Biblioteka Główna ŚAM wykorzystuje do opracowywania Bibliografii system rejestracji i udostępniania bibliografii dorobku naukowego Expertus zainstalowany w marcu 1999 roku przez firmę Splendor Systemy Informacyjne z Poznania. Baza bibliograficzna nie jest już tylko wykazem dorobku piśmienniczego pracowników - jest źródłem szczegółowej informacji bibliometrycznej, bowiem opis bibliograficzny stanowi podstawową jednostkę pomiarów bibliometrycznych. Moduł internetowy prezentujący bibliografię w Internecie został tak skonstruowany, aby móc sporządzać pełną statystykę bibliometryczną uwzględniającą prace autorskie bądź współautorskie, artykuły w języku polskim, artykuły w językach obcych, książki, rozdziały w książkach, referaty zjazdowe, streszczenia prac wygłoszonych na zjazdach oraz wykaz sumaryczny wskaźników wartościujących poszczególne prace. Zbiór danych bibliograficznych pozwala więc na bibliometryczne analizy stanu, a co za tym idzie również na analizę rozwoju piśmiennictwa naukowego. Wieloaspektowe zestawienia prezentują dane bibliometryczne w formie tabelarycznej i graficznej. Nowy moduł Expertus-Bibliometria wykorzystuje do tego celu zaawansowane technologie internetowe. System został dodatkowo rozbudowany tak, aby można go było wykorzystać do celów stawianych przed Uczelnią przez Komitet Badań Naukowych nazywanych "Oceną Parametryczną".

Decyzją Władz Śląskiej Akademii Medycznej, Biblioteka jest głównym ośrodkiem gromadzenia i dokumentowania dorobku piśmienniczego pracowników Uczelni, pełniąc jednocześnie rolę jedyne wiarygodnego źródła informacji w tej dziedzinie. Każdy z pracowników naukowych Uczelni powinien przedstawić dokumentację publikowanego dorobku naukowego w postaci np. odbitek artykułów, na potrzeby przedstawienia ich władzom uczelni, komisjom konkursowym itp. Uzupełnienia własnego dorobku o kilka pozycji wydaje się być proste do spełnienia. Sytuacja komplikuje się, gdy udokumentowane dane dotyczące publikacji musi przedstawić jednostka organizacyjna uczelni. Im więcej zatrudnionych pracowników tym trudniej spełnić wymagania. Problem ten powinna bezwzględnie rozwiązywać bibliografia publikacji pracowników uczelni. Bibliografia publikacji pracowników stanowi podstawę wszelkich procesów związanych z oceną dorobku naukowego, zarówno poszczególnych osób, jak i całych zespołów. Bardzo ważne jest zatem tworzenie i udostępnianie przez bibliotekę własnej bibliograficznej bazy danych. Ponadto bibliografia publikacji naukowych pracowników Uczelni, tworzona przez Dział Biblioteki do tego powołany, ma obecnie o wiele szersze przeznaczenie i zadania. Biblioteka Główna ŚAM wykorzystuje do opracowywania Bibliografii system rejestracji i udostępniania bibliografii dorobku naukowego Expertus® zainstalowany w marcu 1999 roku przez firmę Splendor Systemy Informacyjne z Poznania. System pozwala na pełną dokumentację dorobku naukowego pracowników uczelni poprzez rejestrację danych, które obejmują:

- tytuł polski
- tytuł angielski
- imiona i nazwiska autorów
- jednostki organizacyjne autorów
- źródło publikacji i szczegółowe dane identyfikujące dokument
- oznaczenie rodzaju publikacji
- wskaźnik wartościujący np. "impact factor"

Wprowadzanie danych ułatwiają indeksy pomocnicze, utworzone z wyżej wymienionych kategorii haseł w poszczególnych modułach systemu.

System pozwala na wydruk rocznika bibliografii w układzie wg wydziałów i jednostek organizacyjnych autorów bądź wg nazwisk autorów.

System zapewnia jednokrotną, ciągłą numerację pozycji bibliografii, numerację w obrębie jednostek lub autorów. Przed wydrukiem dane wysyłane są przez system do edytora Word. Indeksy autorów, indeksy jednostek (dla wydruku bibliografii wg autorów), wykazy skrótów czasopism wykazanych w bibliografii tworzone są automatycznie.

Dane zawarte w bazie udostępniane są w Internecie przy użyciu modułu Expertus®WWW. Na bieżąco trwa stała rozbudowa funkcji oprogramowania, wprowadzanie ulepszeń i modyfikacji przyspieszających pracę i dostosowujących system do aktualnych wymogów stawianych przez naszą Bibliotekę. Expertus pozwala na uzyskiwanie różnorodnych zestawień dotyczących wybranego roku lub zakresu kilku lat:

- prac danego autora
- prac jednostki organizacyjnej
- publikacji określonego typu
- prac tematycznych
- bądź prac wg wybranego wskaźnika wartościującego.

Baza bibliograficzna nie jest już tylko wykazem dorobku piśmienniczego pracowników – jest źródłem szczegółowej informacji bibliometrycznej, bowiem opis bibliograficzny stanowi podstawową jednostkę pomiarów bibliometrycznych. Moduł internetowy prezentujący bibliografię w Internecie został tak skonstruowany, aby móc sporządzać pełną statystykę bibliometryczną uwzględniającą prace autorskie bądź współautorskie, artykuły w języku polskim, artykuły w językach obcych, książki, rozdziały w książkach, referaty zjazdowe, streszczenia prac wygłoszonych na zjazdach oraz wykaz sumaryczny wskaźników wartościujących poszczególne prace. Zbiór danych bibliograficznych pozwala więc na bibliometryczne analizy stanu, a co za tym idzie również na analizę rozwoju piśmiennictwa naukowego. Wieloaspektowe zestawienia prezentują dane bibliometryczne w formie tabelarycznej i graficznej. Nowy moduł Expertus-Bibliometria wykorzystuje do tego celu zaawansowane technologie internetowe.

Rankingi

Dostępne są następujące zestawienia:

- ranking wydziałów
- ranking jednostek
- ranking autorów w obrębie całej uczelni
- ranking autorów w obrębie wydziałów
- ranking autorów w obrębie poszczególnych jednostek organizacyjnych

Kryterium szeregującym autorów, wydziały lub jednostki może być:

- liczba wszystkich opublikowanych prac
- liczba prac pochodzących z czasopism umieszczonych na Liście Filadelfijskiej (Impact Factor)

- liczba prac ze źródeł punktowanych przez KBN
- liczba prac pochodzących z czasopism umieszczonych na wykazie Index Copernicus
- łączna wartość wskaźnika Impact Factor
- łączna wartość punktacji KBN
- łączna wartość wskaźnika Index Copernicus

Dodatkowo w odniesieniu do rankingów autorów można posłużyć się trzema dodatkowymi kryteriami:

- łączna wartość wskaźnika Impact Factor w proporcji do liczby autorów prac
- łączna wartość punktacji KBN w proporcji do liczby autorów prac
- łączna wartość wskaźnika Index Copernicus w proporcji do liczby autorów prac

Wszystkie powyższe rankingi dotyczą wybranego roku.

Analiza bibliometryczna

System pozwala na uzyskanie analizy bibliometrycznej obejmującej:

- całą uczelnię
- wydziały
- jednostki
- poszczególnych autorów

Dane prezentowane są w formie tabelarycznej i graficznej w postaci diagramów słupkowych i kołowych.

W pierwszym wierszu tabeli podane są następujące dane

- liczba prac
- liczba prac z czasopism oznaczonych wskaźnikiem Impact Factor
- liczba prac punktowanych przez KBN
- liczba prac z czasopism oznaczonych wskaźnikiem Index Copernicus
- procentowy udział prac z czasopism oznaczonych wskaźnikiem Impact Factor w stosunku do wszystkich prac
- procentowy udział prac punktowanych przez KBN w stosunku do wszystkich prac
- procentowy udział prac z czasopism oznaczonych wskaźnikiem Index Copernicus w stosunku do wszystkich prac
- łączna wartość wskaźnika Impact Factor
- łączna wartość punktacji KBN
- łączna wartość wskaźnika Index Copernicus

W kolejnych wierszach tabeli podane są wszystkie powyższe wskaźniki w odniesieniu do poszczególnych typów publikacji (artykułów polskich, zagranicznych, streszczeń zjazdowych polskich, zagranicznych itd.).

Istnieje możliwość obejrzenia wyników w innych konfiguracjach, ponieważ moduł internetowy systemu Expertus umożliwia swobodne definiowanie sposobu i układu prezentacji danych.

System został dodatkowo rozbudowany, tak aby, można go było wykorzystać do celów stawianych przed Uczelnią przez Komitet Badań Naukowych nazywanych "Oceną Parametryczną", dzięki czemu Biblioteka Śląskiej Akademii Medycznej mogła sporządzić tabele KBN i automatycznie przygotować dane do programu Ankieta OPI.

Jednym z wymogów "Oceny..." było podanie sumarycznego indeksu cytacji. Aby móc zrealizować to zadanie należało stworzyć bazę pozwalającą na uzyskiwanie informacji na temat cytowań pracowników naukowych ŚAM. Byliśmy pierwszą Biblioteką Medyczną, która wspólnie z informatykami firmy Splendor utworzyła w systemie Expertus bazę cytowań ŚAM. Wczoraj, w trakcie obrad Sesji II 21 Konferencji Problemowej Bibliotek Medycznych mgr Katarzyna Bojko, bardzo szczegółowo przedstawiła w swoim referacie "Cytowania publikacji pracowników ŚAM jako jeden z elementów oceny parametrycznej dorobku naukowego" stworzenie tejże bazy w systemie Expertus.

Pragnę serdecznie podziękować kolegom z firmy "Splendor" za owocną, kompetentną współpracę w tworzeniu baz danych i mam nadzieję na kontynuowanie wspólnych działań.

RP